

schouwde die van het standpunt, vanwaar hij de kunst meende te moeten zien, namelijk als middel ter veredeling van den mensch. Door deze overtuiging geleid, schreef hij meerdere verdiensten toe aan de zedelijke strekking van een kunstwerk, dan wel aan de aan den dag gelegde technische bekwaamheid der kunstenaars. Veel uitstekends moest hij roemen; hoewel onder de namen der inzenders menig naam van te regt gevierde kunstenaars niet gevonden werd. Met bescheidenheid gaf hij zijne aanmerkingen op eenige weinige kunstwerken te kennen, wanneer deze niet voldeden aan de eischen, welke hij bij zijne beschouwing op den voorgrond had gesteld. Als algemeen oordeel over deze tentoonstelling scheen het hem toe, dat zij blijken droeg van vooruitgang in de kunst. Vooral was met genoegen opgemerkt, dat het romantische met het overdrevene dikwerf gelijkloënd plaats begon te maken voor verstandiger en gezonder compositiën; en dat een bedaarder geest, eene meer beredeneerde en degelijke studie bijna in ieder kunstvak was waar te nemen. Overigens was het verblijdend, de opmerking te vernemen, dat ook menig Hollandsch kunstenaar zich hoogst voordeelig op de Brusselsche tentoonstelling had onderscheiden, hoewel de Nederlandsche kunstenaars, in het vak der Historie, bij de naburen achter bleven.

De correspondent IWAN MULLER vereerde de bijeenkomsten der Klasse eenige malen met zijn bijzijn; hij wenschte eenige mededeelingen te doen aangaande verbeteringen, door hem aan verschillende muzikinstrumenten aangebragt, welke voorloopig in de vergadering werden aangehoord, doch op zijnen wensch, om die uitvoeriger te behandelen, werd eene commissie benoemd, bestaande uit de leden: FODOR, MORITZ, WILMS, DEN TEX, BERTELMAN en DE VOS, om die nadere mededeelingen te vernemen en daarvan een rapport in te leveren. Op deze wijze konden, volgens het verlangen van den heer MULLER, de vermelding zijner uitvindingen en de aangebragte verbeteringen bij de Klasse bewaard blijven.

Hieraan werd door de genoemde commissie voldaan. De mededeelingen van den heer MULLER, veelal door proeven verduidelijkt, bestonden vooral in verbeteringen aan de klarinet

aangebragt; terwijl die omtrent andere muzikinstrumenten wellicht later zullen volgen.

Nog blijft mij over de vermelding van de lotgevallen der Klasse, voor zoo veel hare leden in het bijzonder betreft. Het is eene treurige zaak, vooral met het oog op het viertal in haar midden opengevallene plaatsen, die, wel is waar, wederom zullen gevuld worden, maar dan zeker niet, ten aanzien van allen, geheel vervuld zullen zijn. Ik mag dit laatste inzonderheid getuigen van mijnen onnavolgbaren voorganger, den voortreffelijken JACOB DE VOS, wz., wiens dood op den 23sten Julij 1844 aan zoo velen stof tot groote droefenis, aan de Klasse het verlies van een onschatbaar kleinood te betreuren gaf. Of zou dit te véél gezegd zijn van hem, die, na ongeveer 30 jaren der Klasse als Secretaris gediend te hebben, op bijna elke bladzijde harer geschiedenis het onmiskenbare blijk achterliet van datgene, wat zijn onvermoeide ijver beproefde, zijne krachtige volharding tot stand bragt? Zou ik tegenspraak ontmoeten, zoo ik beweerde, dat het goede, door de Klasse in dat tijdsverloop verrigt, voor een zeer groot deel *zijn* arbeid verdiend genoemd te worden? Zou men het eene overdrijving der vriendschap achten, zoo ik in zijn karakter die eerlijke rondheid roem, die, ofschoon aan enkelen soms minder welgevallig, des te meer deed uitkomen, hoe lief hem waarheid en regt waren? Zou het eindelijk eene onverdiende hulde zijn, zoo ik openlijk regt doe wedervaren, aan de schranderheid van oordeel, waardoor DE VOS zich onderscheidde? aan zijne veelzijdige kennis en wetenschap, die hij zoo gaarne aan anderen ten beste gaf? aan den fijn gekuischten, door de studie der oude letteren vooral gevormden smaak, die hem dikwerf tot een onverbiddelijk, maar nimmer tot een oppervlakkig regter maakte over kunst en kunstvoortbrengselen? Dit alles, en meer nog, wat zijner nagedachtenis tot eere strekt, is door anderen reeds luide erkend, en door sommigen, ongeroepen zelfs, op hoogstwelsprekende wijze door den druk bekend gemaakt. Ik herhaal derhalve slechts, wat anderen zeiden, opdat ook de jaarboeken der Klasse in vlugtige omtrekken het beeld mogen bewaren van den man, die in de schatting zijner medeburgers

reeds lang geadeld was, vóór dat het Koninklijk ridderlint zijne borst versierde, en die dezen adelsbrief, als de schoonste gedenkzuil op zijn graf, behouden zal, tot dat, hetgeen God verhoede, het ware, het goede en het schoone in Nederland ijdele klanken zullen geworden zijn.

Een ander verlies trof der Klasse op den 3^{den} November 1845 in het overlijden van den heer JOHAN GILBERT BARON VERSTOLK VAN ZOELÉN, in 1777 geboren te Rotterdam, en sedert 19 December 1833 lid dezer Klasse. Hij was een man, wiens staatkundige loopbaan tot een belangrijk tijdvak onzer geschiedenis behoort, en die, door kunstliefde en smaak gedreven, eene der belangrijkste verzamelingen van kunstvoorwerpen in ons Vaderland bijeenbragt.

Zoo hij gedurende een tijdvak van twaalf jaren geen deel aan de werkzaamheden der Klasse nam, moet zij vooronderstellen, dat veeleer de hooge belangen zijner betrekking, dan onverschilligheid voor de kunst, die hij langs andere wegen zoo krachtig voorstond, hem daarvan terughielden.

Weinige dagen na dit verlies werd der Klasse een nieuwe, en zeker niet de minst gevoelige, slag toebragt.

De heer HENRICUS WILHELMUS COUWENBERG, ter naauwernood den leeftijd van 32 jaren bereikt hebbende, werd, na slechts acht maanden lid der Klasse geweest te zijn, aan haar en aan de kunst, op den 16^{den} November des vorigen jaars, ontruikt.

Geboren te 's Hage, vestigde hij zich in 1830 te Amsterdam, en wijdde zich als kweekeling der Koninklijke Akademie van Beeldende Kunsten, aan de graveerkunst toe. Als uitmuntend teekenaar viel hem de grootste lof ten deel, en ware het noodig aan te toonen, in welke mate hij dien lof verdiende, het zou voldoende zijn, te wijzen op de door hem vervaardigde teekening naar het meesterstuk van VAN DER HELST, waarbij men in twijfel staat, wien het meest te bewonderen, hem, die *aldus* voorging, of hem, die *aldus* navolgde. Door gunstigen aanleg, zoo-wel als door onvermoeiden ijver, gelukte het COUWENBERG in 1836, den eersten prijs in de graveerkunst te behalen. Sedert ging hij op het door hem gekozen pad steeds voorwaarts; verbaasde telkens op nieuw den kunstkenner door zijne reusachtige

vorderingen, en deed den vreemdeling erkennen, dat men in hem den toekomstigen mededinger van de uitstekendste Fransche kunstgraveurs te gemoet zag. De eenige ARIJ SCHEFFER verheugde zich, in zijnen jeugdigen landgenoot den waren tolk gevonden te hebben, om zijne tafereelen door het graveerstift te vermenigvuldigen en te verëeuwigen, en droeg als zoodanig aan hem de graveure op van een zijner voortreffelijke kunstgewrochten, waarvan evenwel de voltooiing door COUWENBERGS vroegtijdigen dood verhinderd werd.

Roem en onbekrompen welstand, voor hem en zijn gezin, lachten hem alzoo in weinig verwijderde toekomst tegen; doch op eens ontsloot zich zijn graf, waarin de schoonste en ten deele reeds tot werkelijkheid gebragte verwachting ten onder ging, en waarbij zijne vrienden en bewonderaars, door het ontzettend verlies als verpletterd, met tranen te kennen gaven, hoezêér zij den kinderlijken, trouwhartigen en onvergetelijken COUWENBERG misten.

Was dit verlies noodlottig voor de kunst, niet minder gevoelig had het den kunstroem van het Vaderland getroffen. Hij toch was het, die den roem van de Hollandsche graveerschool tot de vroegere hoogte of welligt tot eene nog ongekende had kunnen verheffen, en die het bewijs zou geleverd hebben, dat de kostbare overleveringen der vaderlandsche kunst niet zijn verloren gegaan.

Dan ook in den huisselijken kring des ontslapenen was de slag doodelijk, daar hij aan de troosteloze gade en vier jeugdige kinderen den verzorger hunner toekomst, den voorziner in hunne dagelijksche behoeften, ontroofde. Dit, gevoegd bij de overweging, hoe COUWENBERGS streven zaamgevlochten was met den kunstroem des Vaderlands, noopte de Klasse tot eenen buitengewonen maatregel; de poging namelijk, om de uitstekende verdiensten van den vroeg gestorven kunstenaar door de verzorging van zijn kroost, van 's Konings wege, erkend en beloond te zien.

Aan deze poging mogt intusschen de gewenschte weérklank niet te beurt vallen, en de klasse moest zich getroosten, van hare zijde niets verzuimd te hebben, wat zij meende verschuldigd te zijn aan de nagedachtenis van eenen der voortreffelijkste zonen der kunst.